

УДК 371.134:78:378.22

Катерина Щедролосоєва

ПРОВІДНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАГІСТРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Сучасна соціокультурна ідентифікація громадянина висуває на перший план його статусоутворювальної характеристики такі параметри професіоналізму: освіченість, спеціалізованість, кваліфікацію, актуальність професії та динаміку посадового зростання. Це вимагає підготовку високопрофесійних науково-педагогічних працівників, які відповідають інтеграційному критерію «професійна майстерність + мистецтво комунікативності + інноваційні технології». Саме в сенсі відповідності цим критеріям має відбуватися процес формування професійної майстерності магістрів музичного мистецтва.

Мета статті полягає у висвітленні теоретично обґрунтованих принципів формування професійної майстерності магістрів музичного мистецтва.

Висвітленню проблеми становлення професіоналізму фахівця присвячені праці вітчизняних і зарубіжних вчених – Н. Кузьміної, В. Семиченко, В. Сластьоніна та ін. Розробкою змісту, форм, методів формування педагогічних умінь і навичок у контексті професійної підготовки займалися С. Гончаренко, О. Дубасенюк, Н. Ничкало; розвитком особистості вчителя – Г. Балл, І. Бех, В. Моляко, В. Рибалка. Розв'язанню проблем підготовки студентів до різних видів професійної діяльності присвятили свої дослідження Н. Кічук, З. Курлянд, С. Сисоєва, Л. Рибалко; формуванню особистісної культури майбутнього вчителя – В. Кан-Калик, О. Рудницька, Г. Тарасенко; розвитку професійної майстерності вчителя – А. Макаренко, В. Сухомлинський, І. Зязюн, Є. Барбіна. Основні аспекти професійної компетентності, що нерозривно пов'язані із загальною культурою вчителя розкриті у наукових роботах Г. Васяновича, В. Гриньової, М. Лещенко, Г. Нагорної, О. Олексюк та ін.

Спираючись на результати і положення наукових досліджень цих та інших авторів, розглянемо суть дефініції «професіоналізм», однокореневими словами якої є поняття «професія» і «професіонал», що несуть у собі універсальне значення і, на відміну від багатьох інших термінів, однозначно використовуються фахівцями багатьох країн. До цього слід додати, що тлумачні словники одностайно трактують сучасне значення слова «професія» як рід занять, трудової діяльності, що вимагає певних знань і навичок і є джерелом існування [6].

У багатьох розвинених країнах, наприклад США, термін «професіонал» вживається лише стосовно представників тих професій, які є суспільно значущими і потребують не лише певних знань і навичок, а й тривалої підготовки у спеціалізованих закладах високого освітнього рівня різних типів (коледжах, університетах).

Вітчизняна наука «професіоналом» вважає таку людину, яка «має необхідні знання у галузі обраної професії, бездоганно володіє практичними вміннями та професійними навичками і, пропустивши все це кризь власні креативні здібності, створює нові способи професійної діяльності» [1, с. 76]. У контексті викладеного додамо: професіонал – це людина, яка володіє науковими основами й технологією обраного виду діяльності, постійно працює над удосконаленням свого культурного і науково-методичного рівнів і досягає високої професійної майстерності.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (2014 р.) та постанові Кабінету Міністрів України «Про документи про вищу освіту (наукові ступені) державного зразка» (від 31 березня 2015 р. № 193) магістерський рівень вищої освіти передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних і практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності [4].

Процес професійної підготовки магістрів музичного мистецтва у ВНЗ розглядається на основі органічної єдності загального, особливого й одиничного. *Загальне* відображає закономірності здобуття повної вищої освіти і є складовою означеної системи. *Особливе* має свою специфіку, зумовлену складовими компонентами професійної підготовки, врахуванням особливостей психофізіологічного впливу музичного мистецтва на формування особистості магістра. *Одиничне* відображає залежність майбутньої професійної діяльності від індивідуальних особливостей студента, його творчого потенціалу, набутого естетичного і виконавського досвіду, особистісних якостей, вміння пов'язувати теоретичні знання з практикою.

Формування професійної майстерності магістрів музичного мистецтва набуває ефективності, якщо оволодіння майстерністю усвідомлюється студентами як невід'ємна складова їх професійної підготовки, як об'єднуючий системоутворювальний чинник складових цієї системи, при виключенні якого відбувається розбалансованість цілісності та взаємозв'язку її компонентів, що відображається на якості освіти.

Аналізуючи сутність професійної майстерності магістра музичного мистецтва, ми спиралися на визначення майстерності вчителя, започатковані

науковцями Полтавського педагогічного інституту імені В. Г. Короленка під керівництвом академіка І. Зязюна, як комплексу властивостей особистості, інтеграції особистісних якостей конкретного виконавця з діяльнісною сутністю відповідної професії на рефлексивній основі. Ми враховували положення про те, що професійна майстерність інтегрує нескінченну кількість компонентів, їх взаємодію в єдиному інтегративному комплексі як явище цілком об'єктивне, що відповідає повному обсягу сьогоденного запиту суспільства (Н. Сейко) і є інтегрованим показником рівня готовності викладача до виконання професійних обов'язків (Є. Барбіна).

Зауважимо, що саме взаємодія, органічне поєднання психолого-педагогічної, художньо-естетичної та музичної освіти магістрів утворює єдине поняття, яке поєднує в собі ознаки трьох складових компонентів і стає монопрофесією.

Отже, сутність професійної майстерності магістрів музичного мистецтва, на наш погляд, слід розглядати у площині чотирирівневої структури: як сукупності задатків, які є передумовою процесу становлення та розвитку схильностей і здібностей до професійної діяльності; як фахових музичних, культурологічних, психолого-педагогічних знань, які є інформаційною основою професійної компетентності; як музично-виконавських і психолого-педагогічних умінь та навичок, які є операційною основою, що свідомо опановується суб'єктом у процесі навчання та реалізується ним у творчій діяльності; як професійно значущих якостей особистості, які є інтегральною основою, що забезпечує високий результативний рівень готовності до майбутньої професійної діяльності на гуманістичних засадах.

Таким чином, *професійна майстерність магістра музичного мистецтва* – це комплекс художньо-педагогічних властивостей особистості, що формується у процесі професійної підготовки, носить творчий характер і орієнтується на соціокультурний діяльнісний кінцевий результат – сформовану на високому рівні готовність до професійної діяльності, а також відображає унікальний для майбутнього фахівця взаємозв'язок і змістове інтегративне наповнення складових художньо-естетичних і психолого-педагогічних компонентів на рефлексивній основі.

До таких важливих художньо-педагогічних властивостей належать: *гуманістична спрямованість* як головний стрижень, навколо якого формується професійна майстерність; *професійно-педагогічна компетентність*, яка включає три складові: фахову (музичну), культурологічну, психолого-педагогічну, що взаємодіють і взаємодоповнюються; *художньо-педагогічні здібності*, які утворюють собою нерозривну єдність загальнопедагогічних і спеціально-художніх здібностей, а саме: художньо-комунікативні, креативні, перцептивні, експресивні, науково-пізнавальні

(академічні), сугестивні, музичні, рефлексивні, емоційна стабільність, динамізм особистості; *педагогічна і психологічна техніки*, які мають індивідуально-психологічним підґрунтям особливості емоційно-почуттєвої сфери музикантів і включають групу професійних умінь.

Ефективність формування майстерності магістрів музичного мистецтва забезпечується науково-методичною обґрунтованістю професійної підготовки, що передбачає: дотримання найважливіших принципів формування професійної майстерності; поетапність цього процесу та введення в систему підготовки навчальних курсів інноваційного характеру, таких як новітні досягнення з фахових дисциплін «Методика й організація музично-просвітницької діяльності», «Методика викладання за спеціалізацією», «Практикум за кваліфікацією», психолого-педагогічних тренінгів; практикумів із корекції емоційного стану особистості засобами музичного мистецтва; створення ситуацій вияву й реалізації художньо-педагогічного потенціалу особистості. На нашу думку, *художньо-педагогічний потенціал* як ціннісно орієнтоване ядро особистості є рушійною силою розвитку природних і набутих властивостей, мірою активності магістранта щодо засвоєння і реалізації мистецтвознавчої, культурологічної, психолого-педагогічної інформації, що визначається рівнем, інтенсивністю його художньо-педагогічних потреб і здатністю реалізовувати їх у творчій діяльності.

Отже, професійна майстерність як інтегративна властивість особистості викладача має узагальнену професійну еталонну модель, яка базується на філософсько-історичних і соціально-педагогічних засадах *гуманістичного підходу* до системи навчання і виховання, у центрі якої має бути Вчитель-гуманіст, духовно розвинена особистість.

Як зазначає Г. Васянович, духовно розвинута особистість – це та, яка багато розуміє і багато знає, керується принципами Істини, Блага і Краси. Духовній людині відомі віра і совість, любов і милосердя, героїзм і співчуття. Категорія «духовність» як індивідуальна вираженість у системі мотивів віддзеркалює наявність двох фундаментальних потреб: індивідуальної потреби пізнання та соціальної потреби жити, діяти «для інших» [2, с. 15–16].

Професійна діяльність магістра музичного мистецтва має свою специфіку, яка полягає в тому, що «він працює з Людиною, а отже, його власна особистість є могутнім «робочим інструментом», і чим досконаліший цей інструмент, тим успішнішим є професійний результат. Таким чином, саме в педагогічній професії особистісне зростання є неодмінною умовою досягнення професіоналізму» [3, с. 167]. *Імпульс розвитку* є генеральною ідеєю професійної майстерності, що виведе особистість фахівця на простір індивідуальної творчості та забезпечить самореалізацію у мистецькій сфері.

Гуманізм як найвища ціль і сенс мистецтва є найважливішим засобом естетичного виховання, що розширює вузький простір індивідуального почуттєвого досвіду до широкого вселюдського досвіду. В основі гуманістичного принципу закладено вплив цінностей мистецтва на ідеали, інтереси, ціннісні орієнтації особистості, що виявляють себе через розвинений художній смак, який є ознакою змістовності та багатства внутрішньої духовної сутності, метою й організуючим початком гуманістичних дій.

Принцип неперервності формування професійної майстерності ґрунтується на основних напрямках художньо-естетичної профілізації молоді, яку забезпечують позашкільні мистецькі навчальні заклади, ліцеї мистецтв, базові професійні музичні училища й училища культури. Це надає можливість вихованцям поступово оволодівати фаховими знаннями, вміннями та навичками, розвивати творчі здібності, прагнути реалізувати свої можливості задовго до вступу у вищий навчальний заклад.

Перспективність професійної підготовки магістрів музичного мистецтва зумовлена суспільно значущою місією вихователя-творця, який сам є взірцем для наслідування, а головне – впливає через засоби мистецтва на становлення емоційно-ціннісного ставлення дитини до себе, до інших, до навколишнього світу в цілому, прищеплює пріоритетність духовних цінностей над матеріальними, розвиває фундаментальні людські здібності: «мистецтво мислити художніми образами», «мистецтво відчувати інших», «мистецтво слухати», «мистецтво ідентифікувати себе з героями музичних творів, аналізуючи та пізнаючи головні життєві цінності».

Принцип «особистісно-діяльнісного підходу» припускає подолання тих бар'єрів і обмежень, що накладаються на навчально-виховний процес ВНЗ кожним із відповідних принципів, узятим окремо. Так, орієнтація винятково на особистісний підхід нерідко позначається у зневазі до нормативних елементів діяльності, обов'язкових вимог, захопленні індивідуальною творчістю за рахунок зниження якості обов'язкових знань, умінь і навичок. Домінування діяльнісного підходу нерідко призводить до того, що індивідуальні можливості студентів виявляються непотрібними, студенти звикають працювати формально, у рамках жорстко окреслених вимог і «рецептурності» чиненої діяльності. Лише єдність підходів, за яких особистість, що розвивається в умовах певної діяльності, на визначеному рівні починає перетворювати діяльність, унаслідок чого знаходить новий імпульс розвитку (генеральна ідея педагогічної майстерності), що дозволяє реально перебороти відповідні обмеження, вивести тих, кого навчають, на простір індивідуальної творчості та самореалізації у відповідному виді діяльності. Професійна майстерність як найбільш ефективний системотворчий чинник

одночасно поєднує діяльнісну форму професійної підготовки з особистісним розвитком кожного зі студентів, що відображається в особистісно орієнтованому підході до формування професійної майстерності магістра музичного мистецтва. Цей підхід осмислюється нами на засадах концепцій самоактуалізації особистості (К. Гольдштейн, А. Маслоу, Г. Олпорт), ставлення до особистості як до «архітектора самого себе» (К. Роджерс).

Принцип «герменевтично орієнтованого підходу». Герменевтика – один із найбільш архаїчних модусів знання, що історично походить від піфагорійського союзу і платонівської академії. Головною функцією цього модусу є збереження і передавання культурних традицій, ключа розуміння як природних, так і культурних феноменів.

З позиції сучасної психологічної герменевтики *розуміння* визначається як вихідний феномен мислення. Звернемося у зв'язку з цим до аксіоматичної формули С. Рубінштейна: «Мислити людина починає тільки тоді, коли у неї з'являється потреба щось зрозуміти». Ми враховували положення про те, що *розуміння* є компонентом і одночасно важливим показником професійної культури особистості. Підкреслимо, що розуміння – це ключовий компонент пізнавальної діяльності магістрів музичного мистецтва, від ефективної реалізації якого залежить не лише успішність у навчанні, а й динаміка особистісно-професійного зростання. Цикли фахових, музично-теоретичних, культурологічних, психолого-педагогічних дисциплін є структуроутворювальними компонентами герменевтично орієнтованої освіти, забезпечують розвиток діалогової культури у різних системах: викладач – студент; студент – викладач; студент – студентська група; студент – навчальний текст; внутрішній діалог студента з самим собою, що сприяє переведенню суб'єкта від рефлексії першого порядку до рефлексії другого порядку, дозволяє йому гармонійно увійти у простір культури, актуалізувати себе у професійній діяльності, знайти своє місце у світі та стати здатним до відкриття безмежних світів у собі.

Розв'язання цих завдань визначає зміст і характер освітнього процесу вищого навчального закладу, при цьому гуманізація культурно-освітнього простору є важливою умовою реалізації принципу герменевтично орієнтованого підходу в професійній підготовці майбутніх фахівців. На думку І. Зязюна, «до основних задач освіти можна віднести *герменевтичну*, тобто учіння розумінню, яке стає важливим способом осягнення істини. Але поряд із нею, а по важливості і важливіша за неї, є задача *афективна, почуттєва, естетична*» [5, с. 13].

Принцип інтегративності забезпечує інтенсивний розвиток і якісні зміни у професійній підготовці магістрів музичного мистецтва,

вносить у процес синтезуючий фактор – інтеграцію знань, які формуються у комплекс і стають засобом взаємодії з основним суб'єктом майбутньої професійної діяльності – учнем. Отже, поряд із загально-теоретичною й предметною підготовкою у навчально-виховному процесі повинні створюватися умови реальної можливості включення майбутніх фахівців у навчально змодельовані професійні ситуації, в яких інтегруються засвоєні знання з уміннями й навичками на предметно діючій основі, формується особистість, її діяльнісна готовність.

Аксіологічний принцип, суть якого полягає в орієнтації професійної освіти на вирішення проблем формування у майбутнього викладача взаємодії загальнолюдських і професійних цінностей. Ціннісні категорії суб'єктивуються у структуру професійної «Я»-концепції, завдяки чому відбувається процес професійно-особистісного зростання майбутнього фахівця через інтеграцію системи цінностей, цільову організацію самовираження у творчості, усвідомлення власної значущості, розв'язання суперечностей між «Я» реальним і прагненням до «Я» ідеального.

У процесі формування професійної майстерності перед магістрами музичного мистецтва постають такі питання, як осмислення себе і своєї внутрішньої сутності, співвідношення з навколишнім середовищем, спілкування з іншими людьми. Студенти усвідомлюють сенс свого життя (цінності переживань), оцінюють особистісне призначення і місце у планетарному масштабі (цінності взаємовідносин і відношень) та в соціокультурному змісті майбутньої професійної діяльності як професіонала і особистості, як носія культурологічної системи цінностей мистецтва (цінності творчості, розкриття свого потенціалу). Таким чином, у процесі професійної підготовки майбутнього викладача формується і взаємодоповнюється система загальнолюдських цінностей професійними.

Принцип позитивно орієнтованої активності полягає в тому, що процес навчання і особливо професійної підготовки – це, насамперед, результат власної активності тих, кого навчають, впливу та взаємодії їхніх внутрішніх детермінант навчальної діяльності й особистісного розвитку. З цих позицій навчальні заняття з дисциплін інноваційного характеру є засобом безпосередньої реалізації відповідного принципу, тому що основна увага на заняттях приділяється стимулюванню активності тих, кого навчають, шляхом формування в них потреби в самоаналізі, самооцінці, самовихованні, пробудження внутрішніх стимулів і механізмів активності, максимального розвитку самостійності.

Принцип позитивно орієнтованої активності доповнюється принципом активної комунікації – переходом від формальних взаємовідносин

між учасниками процесу професійної підготовки до міжособистісних, які відповідають реальній дійсності, у якій згодом протікатиме професійна діяльність фахівця, з реалізацією не лише соціальних ролей вчителя-вихователя, а й характером живої взаємодії ідей, цінностей, смисложиттєвих орієнтацій. Подолання традиційного для вищого навчального закладу взаємного відчуження викладачів і студентів, взаємодії між ними винятково на віддалених психологічних дистанціях відбувається у процесі демократизації суспільної свідомості та виявляється у позиції партнерів по спілкуванню педагога і студента, які обмінюються не лише навчальною інформацією, а й персоніфікованими знаннями, відносинами. Таким чином, означений принцип забезпечує інтенсивний розвиток пізнавальних мотивів, стимулює ініціативність, самостійність і творчу активність, сприяє міцному і глибокому засвоєнню знань, виробленню професійно значущих умінь і навичок, розвитку закладеного в кожній особистості потенціалу та є запорукою набуття професіоналізму. Значущість цього принципу полягає у створенні комфортних психолого-педагогічних умов, що сприяють виявленню інтелектуальної, особистісної, творчої та соціальної активності магістра музичного мистецтва – суб'єкта професійної підготовки, що виробляє, визначає та спрямовує свою індивідуальну лінію на готовність до формування професійної майстерності.

Принцип мажорності й емоційної насиченості спрямовує навчально-виховний процес (з огляду на досвід і теоретичні положення видатних педагогів і психологів Я. Коменського, К. Ушинського, В. Сухомлинського, О. Леонтьєва, С. Рубінштейна) на розвиток емоційно-почуттєвої сфери особистості. На особливій ролі формування емоцій різними видами мистецтв наголошував К. Станіславський, який вважав, що з усіх психологічних сфер людини – розуму, волі й почуттів – остання є такою, що «важко піддається вихованню».

Розвинена емоційно-почуттєва сфера магістрів музичного мистецтва свідчить про тісний взаємозв'язок із мистецькою діяльністю, що є особливою рисою, яка відрізняє цього фахівця від інших. Тому її наявність ми вважаємо однією з ознак професійної майстерності магістра, завдання якого – створення мажорної, емоційно насиченої атмосфери заняття з метою проникнення у чарівний світ мистецтва, що можливе лише через його емоційне пізнання.

Принцип професійної компетентності. Відповідно до цього принципу весь процес професійної підготовки повинен орієнтуватися на формування «глобальних компетенцій» фахівців. У психолого-педагогічній науці професіоналізм і компетентність розглядають як дві сторони, дві

нерозривні, взаємопов'язані характеристики викладача як особистості та як професіонала. Ми вважаємо, що професіоналізм є найвищим ступенем професійного розвитку і станом сформованості особистості магістра музичного мистецтва (високий ступінь оволодіння фаховими, культурологічними, психолого-педагогічними знаннями, уміннями, навичками). Компетентність є ступенем вираження та прояву набутого професійного досвіду в процесі навчання і реалізації його в реальній професійній діяльності. Цей принцип зумовлює практичну готовність магістранта до компетентно побудованої професійної діяльності, гуманістично спрямованої на культурний діалог із дітьми. Таким чином, професійна компетентність магістра нерозривно пов'язана з його духовною, професійною та педагогічною культурою, ерудицією, інтелектом.

Ресурсний підхід дає можливість розкрити ресурси, що перебувають у нереалізованому стані. Розкриття і використання ресурсного потенціалу особистістю сприяють її просуванню до вершин професіоналізму [7].

Акмеологічний принцип. Ефективність формування професійної майстерності магістра музичного мистецтва значно збільшиться, якщо зростання їх особистісно-професійної компетентності здійснюватиметься на основі акмеологічного принципу (Н. Кузьміна). Отже, доцільно формувати індивідуально-особистісний стиль майбутньої діяльності через реалізацію творчого потенціалу особистості. Цей принцип дає можливість порівняти реальний процес професійної діяльності викладача музичних дисциплін із процесом професійної підготовки студентів, тобто процес і результат. У цьому напрямі доцільно дослідити акмеологічні інваріанти, створити комплексну діагностику особистісно-професійної компетенції магістра музичного мистецтва, експертний моніторинг його інноваційної діяльності та на цій основі запровадити акмеологічну картку розвитку і саморозвитку студента, що допоможе прогнозувати ймовірність його готовності до формування професійної майстерності.

Таким чином, запропонований комплекс принципів визначає, на нашу думку, тактику і стратегію викладачів фахових (музичних) і психолого-педагогічних дисциплін щодо коригування цілей, завдань, змісту навчального процесу, а також добору форм, методів і засобів професійної підготовки магістрів музичного мистецтва.

Посилання:

1. Васильєв, І. О. Проблеми сучасності і професіоналізм майбутнього / І. О. Васильєв // Рідна школа. — 1999. — № 1. — С. 76-77.
2. Васянович, Г. П. Ноологія особистості : навчальний посіб. для студентів і викладачів / Г. П. Васянович, В. Д. Онищенко. — Львів : «Сполом», 2007. — 217 с.

3. Введение в педагогическую деятельность : учебное пособие для студентов высших учебных заведений / А. С. Роботова, Т. В. Леонтьева, И. Г. Шапошникова и др. — М. : Издательский центр «Академия», 2000. — 208 с.
4. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37–38, ст. 2004. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
5. Педагогічна майстерність у закладах професійної освіти : монографія. — К. : ТОВ «Імекс ЛТД», 2003. — 246 с.
6. Професія // Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і головн. ред. В. Т. Бусел. — К. ; Ірпінь : ВТФ «ПЕРУН», 2003. — С. 995.
7. Рибалко, Л. С. Ресурсний підхід до проблеми самореалізації особистості / Л. С. Рибалко // Педагогіка та психологія : зб. наук. пр. / Хар. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. — Х., 2007. — Вип. 32. — С. 11-20.

References (transliterated and translated):

1. Vasyliiev, I. O. Problemy suchasnosti i profesionalizm maibutnoho (The problems of the present and the professionalism of the future // *Ridna shkola. Mother School*, 1999. № 1. P. 76-77.
2. Vasianovych, H. P. & V. D. Onyshchenko. Noolohiia osobystosti : navchalnyi posib. dlia studentiv i vykladachiv (Nology of the individual : Tutorial for students and teachers). Lviv, 2007. 217 p.
3. Robotova, A. S, Leontyeva, T. V., Shaposhnikova, I. G. et. al. Vvedeniye v pedagogicheskuyu deyatelnost' : uchebnoye posobiye dlya studentov vysshikh uchebnykh zavedeny (Introduction to the teaching career: Textbook for university students). Moscow, 2000. 208 p.
4. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» (The Law of Ukraine “On Higher Education”) [Electronic resource] // *Vidomosti Verkhovnoi Rady (Supreme Council Bulletin)*, 2014, № 37–38, art. 2004. — Mode of access : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
5. Pedagogichna maisternist u zakladakh profesiinoi osvity : monohrafiia (Teaching skills in vocational education : Monograph). Kyiv, 2003. 246 p.
6. Profesiia (Job) // *Velykyi tлумачnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy. Great Dictionary of Modern Ukrainian.* / Compiled and ed. by V. T. Busel. Kyiv, 2003. P. 995.
7. Rybalko, L. S. Resursnyi pidkhid do problemy samorealizatsii osobystosti (Resource approach to personal self-realization). // *Pedagogy and Psychology : Collected works* / H. S. Skovoroda State Teachers' University of Kharkiv. Kharkiv, 2007. Vol. 32. P. 11-20.

Стаття надійшла до редакції 30.12.2014

К. Щедролова

**Основные принципы формирования профессионального
мастерства магистра музыкального искусства**

Статья посвящена характеристике основных подходов и принципов формирования педагогического мастерства магистра музыкального ис-

куства в контексте професійної підготовки: гуманістического підходу, принципу неперервності формування професійного майстерства, принципу особисто-діяльностного підходу, герменевтически орієнтованного підходу, принципу інтегративності, аксіологіческого принципу, принципу позитивно орієнтованної активності, принципу мажорності і емоційної насиченості, принципу професійної компетентності, ресурсного підходу, акмеологіческого принципу. Аналізується сутність дефініції «професіоналізм», «професія» і «професіонал», визначається сутність професійного майстерства магістра музикального мистецтва. Автор статті робить висновок, що запропонований комплекс принципів визначає тактику і стратегію викладачів професійних (музикальних) і психолого-педагогіческих дисциплін по корекції цілей, завдань, змісту навчального процесу, а також вибору форм, методів і засобів професійної підготовки магістрів музикального мистецтва.

Ключеві слова: професійне освіта, професійне майстерство, музикальне мистецтво, магістр.

K. Shchedrolosieva

Basic Principles of Forming of Professional Skills of Masters of Musical Art

The article is devoted to the basic approaches and principles of formation of pedagogical skill of a Master of Musical Art in the context of vocational training: the humanistic approach, the principle of continuity of professional skill formation, the principle of personal-activity approach, hermeneutically oriented approach, the principle of integrity, axiological principle, the principle of positive-oriented activities, the principle of uplifting and emotional richness, the principle of professional competence, resource approach, and acmeological principle. The author analyzes the essence of the definition of «professionalism», «profession» and «professional», defines the essence professional skill of Master of Musical Arts. The author concludes that the proposed set of principles determines the strategy and tactics of teachers of professional (music) and psycho-pedagogical disciplines to adjust the goals, objectives, training content, as well as the selection of forms, methods and means of training Masters of Musical Art.

Key words: professional education, professional skills, Musical Art, Master.

Рецензент – кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник С. О. Соломаха